

Η *Ουτοπία* έχει αυτοπροσδιοριστεί ως περιοδικό θεωρίας και πολιτισμού. Ο προσδιορισμός αυτός, πριν είκοσι χρόνια, ανταποκρινόταν στο κλίμα της εποχής: κατάρρευση του σοσιαλιστικού στρατοπέδου, θεωρητική αφωνία της Αριστεράς, ανάγκη να κατανοήσουμε τη νέα πραγματικότητα που χαρακτηριστικό της ήταν η ήττα, η σύγχυση, η απογοήτευση, αλλά και η ανάζητηση των θετικών δυνατοτήτων της νέας εποχής. Πριν απ' όλα, συνεπώς, *πολιτική*. Η *Ουτοπία* δεν θα ήταν πολιτικό περιοδικό, ούτε όμως κάποιο απολιτικό, ακαδημαϊκό έντυπο.

Συνεπώς: *θεωρία και πολιτισμός!* Απλά: ούτε η θεωρία ούτε ο πολιτισμός είναι πολιτικά ουδέτεροι. Η πολιτική θέτει ερωτήματα στη θεωρία, ενώ την ίδια στιγμή έχει ανάγκη από τη θεωρία (φιλοσοφία, κοινωνικές επιστήμες, τέχνη) για να προσανατολιστεί (προοδευτικά ή αντιδραστικά) στην περίπλοκη κοινωνική πραγματικότητα.

Όλα αυτά τα χρόνια προσπαθήσαμε να ασκήσουμε αυτή τη λειτουργία. Ειδικότερα είχαμε συχνά επισημάνει τα κρίσιμα φαινόμενα του παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού και τη στροφή προς τον «μεταμοντέρνο Μεσαίωνα», τον οποίο συστηματικά προετοιμάζε το πολιτικό πρόσωπό της λεγόμενης «Ευρωπαϊκής Ένωσης». Και ξαφνικά, αλλά όχι απρόβλεπτα για όσους είχαν τα μάτια για να βλέπουν και αυτιά για να συλλαμβάνουν τους υπόγειους τριγμούς, ξέσπασε η κρίση: Κρίση δομική, κρίση στις ΗΠΑ, κρίση των χωρών της ΕΕ. Αδύνατος κρίκος και πειραματόζωο για τους γραφειοκράτες –τοκογλύφους των Βρυξελλών– η χώρα μας.

Το ξέσπασμα της κρίσης μας υποχρέωσε να αλλάξουμε τον προγραμματισμό του περιοδικού, συγκεντρώνοντας την προσοχή μας στη νέα πραγματικότητα που δημιουργούσε η κρίση. Έτσι, αναγκαστήκαμε να αφιερώσουμε τέσσερα τεύχη από τα τελευταία (83, 93, 95, 96) στη μελέτη των βασικών όψεων της υπαρκτής πραγματικότητας (οικονομική, πολιτική, πολιτισμική).

Το σημερινό τεύχος κυκλοφορεί σε μια στιγμή γενίκευσης και έντασης σε ευρωπαϊκό επίπεδο της κρίσης. Ειδικά η χώρα μας είχε ήδη φτάσει σε οριακό σημείο εξαιτίας της πολιτικής των δύο κομμάτων εξουσίας. Το ΠΑΣΟΚ, με επικεφαλής τον θλιβερό Παπανδρέου, έδωσε τα πάντα στους Ευρωπαίους επικυρίαρχους, καταπατώντας το Σύνταγμα και κάθε ουσιαστική έννοια νομιμότητας. Σήμερα η χώρα μας δεν έχει ελληνική κυβέρνηση. Έχει μια κυβέρνηση από Έλληνες εντολοδόχους ξένων δυνάμεων. Και η κυβέρνηση αυτή εκποιεί γη, επιχειρήσεις, συνολικά τον κρατικό τομέα της οικονομίας, εξαρθρώνει την παιδεία και ειδικά το αστικό πανεπιστήμιο, υποθηκεύοντας την επιστημονική και πολιτισμική ανάπτυξη της χώρας.

Η Ελλάδα ζει σήμερα σε ένα ιδιότυπο νεο-αποικιακό καθεστώς, συνέχεια, όξυνση και «ολοκλήρωση» του *καθεστώτος υποτέλειας* που εγκαινιάστηκε το 1944 με πρωτεργάτη τον παππού του σημερινού ανδρείκελου. Εξήντα χρόνια το καθεστώς αυτό μεταλλάχθηκε, διατηρώντας πάντα το σταθερό υποτελειακό πυρήνα. Η αστική μας τάξη επεξήγησε και λειτούργησε πολιτικά ως υποτελής ξένων δυνάμεων, προκειμένου να εξοντώσει το λαϊκό κίνημα από τον Δεκέμβριο του 1944, στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια του εμφυλίου, καθώς και

στην περίοδο της προδοτικής Χούντας. Και μετά ήρθαν οι πατριωτικές, μεγαλόστομες διακηρύξεις του άλλου, μεσαίου Παπανδρέου: *Η Ελλάδα στους Έλληνες*. Αλλά η Ελλάδα ούτε από το ΝΑΤΟ αποχώρησε ούτε από την ΕΕ, ούτε άσκησε μια ανεξάρτητη οικονομική και εξωτερική πολιτική.

Και σήμερα; Η Ελλάδα πειραματόζωο του καπιταλισμού που έχει φθάσει στα ιστορικά του όρια. Η Ελλάδα σε νεο-αποικιακό καθεστώς. Πώς αντιδρά ο λαός σ' αυτή την πραγματικότητα και πώς τα πολιτικά κόμματα; Με την οικονομική πολιτική, τα λαϊκά στρώματα οδηγούνται στην εξάθλιωση. Η κυβερνητική προπαγάνδα για ανάκαμψη και έξοδο από την κρίση αποτελεί σκόπιμη απάτη. (Σύμφωνα με μια μελέτη, αν οι γραικύλοι ξεπούλησαν τα πάντα, το 2020 το χρέος θα παραμείνει στο ύψος των 350 δις. Αν δεν τα καταφέρουν στην εκποίηση, το χρέος θα φθάσει τα 500 δις). Λοιπόν; Απογοήτευση, οργή, ξεσπάσματα, κινήματα που εμφανίζονται ξαφνικά, δημιουργούν ελπίδες και εν συνεχεία τα απορροφά η μαύρη τρύπα της πραγματικότητας. Όμως; απεργίες, διαδηλώσεις, κινήματα, το πλήθος των εκδηλώσεων διαμαρτυρίας και αντίστασης, δημιουργούν την έλλογη ελπίδα ότι τα θύματα της οικονομικής και πολιτικής καταιγίδας θα συγκροτήσουν, μέσα από δυσκολίες, αντιφάσεις και αδυναμίες, ένα *μέτωπο σωτηρίας του ελληνικού λαού*.

Ποιες πολιτικές δυνάμεις θα πρωτοστατήσουν και θα συμβάλλουν στον καθορισμό των στόχων και στην πολιτική μορφοποίηση των αντιδράσεων, των αντιστάσεων και των κινήματων που γεννά η πραγματικότητα; Προφανώς και μόνο οι πολιτικές οργανώσεις της Αριστεράς. Και εδώ βρίσκεται η ιστορική ευθύνη των δύο παραδοσιακών κομμάτων της, καθώς και των κομμάτων και των οργανώσεων της ριζοσπαστικής Αριστεράς. Θα θελήσουν και θα μπορέσουν, αφήνοντας στην άκρη τις διαφορές στρατηγικού και άλλου χαρακτήρα, να συγκεντρώσουν, με βάση τα άμεσα κοινά προβλήματα, ένα μέτωπο κοινής δράσης για τη σωτηρία της χώρας;

Και η *Ουτοπία*; Και στο σημερινό τεύχος δεν θελήσαμε να αγνοήσουμε την υπαρκτή ελληνική πραγματικότητα. Πέντε σύντομα αλλά μεστά κείμενα αναφέρονται στο εργασιακό, στην παραβίαση του Συντάγματος, στο κίνημα αντίστασης στην κατεδάφιση της Παιδείας και ειδικά του Πανεπιστημίου, και τέλος στο κίνημα των αγανακτισμένων.

Το σημερινό αφιέρωμα αποτελείται μεν από θεωρητικά κείμενα, που όμως, όπως θα διαπιστώσει ο αναγνώστης, σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με υπαρκτά κοινωνικά προβλήματα. Στο τμήμα «Κίνηση Ιδεών» δημοσιεύονται δύο κείμενα επιστημολογικού χαρακτήρα. Επίσης δύο κείμενα για τον κινηματογράφο που, εκτός από το καλλιτεχνικό, έχουν και ένα συγκεκριμένο πολιτικό ενδιαφέρον.

Η εικονογράφηση του σημερινού τεύχους είναι αφιερωμένη στη μνήμη του ζωγράφου Φώτη Σαρρή που έφυγε πρόωγα από τη ζωή, τον Αύγουστο του περασμένου χρόνου.